

Kirjallinen kysymys KK 128/2026 vp

Sari Sarkomaa kok

Kirjallinen kysymys ulkosuomalaisten pankkipalveluiden turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Ulkomailla asuu arviolta 300 000 Suomen kansalaista ja yli puolitoista miljoonaa suomalaistaustaista henkilöä. He ovat olennainen osa suomalaista yhteisöä ja muodostavat merkittävän voimavaran Suomelle. Hallitusohjelmassa on linjattu tavoitteeksi ulkosuomalaisten palveluiden parantaminen, asiointin helpottaminen sekä yhteyksien vahvistaminen kotimaahan. Hallitusohjelman tavoitteena on myös helpottaa ulkomailla asuvien suomalaisten paluumuuttamista takaisin Suomeen. Silti ulkosuomalaiset kohtaavat edelleen vakavia käytännön esteitä peruspankkipalvelujen saatavuudessa.

Valtiovarainministeriö perusti 18. lokakuuta 2024 työryhmän selvittämään keinoja pankkipalvelujen saatavuuden parantamiseksi. Työryhmän tehtävänä oli arvioida, miten peruspankkipalvelujen oikeus voitaisiin laajentaa myös mikro- ja pienyrityksille sekä yhdistyksille, miten palveluiden laatu ja saavutettavuus voidaan taata erityisryhmille ja miten pankkien tulisi vastata asiakkaille kohtuullisessa ajassa. Lisäksi sen tuli etsiä keinoja ehkäistä niin sanottua de-riskingiä, jossa pankit lopettavat tai rajoittavat asiakassuhteita riskien hallinnan sijasta. Työryhmä seurasi myös EU:ssa valmisteltavaa käteissäätelyä (VM145:00/2024). Sen toimikausi päättyi 31.12.2025.

Suomi-Seura ry on pitänyt 8.3.2026 antamassaan lausunnossa pankkipalvelulainsäädännön arviointityöryhmän mietinnöstä myönteisenä sitä, että ulkosuomalaisten ongelmat tunnistetaan. Lausunnon mukaan mietintö ei kuitenkaan esitä konkreettisia ratkaisuja ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten kohtaamiin haasteisiin pankkipalveluissa. Ongelmia ilmenee erityisesti silloin, kun henkilö asuu ETA-alueen ulkopuolella.

Haasteet koskevat muun muassa uuden pankkitilin avaamisen vaikeutta, pankkitunnusten epäämistä tai peruuttamista, rahanpesusäätelyyn vetoavia tiukkoja ja toisinaan epäselviä tulkintoja sekä jo olemassa olevien tilien sulkemisia. Kyse ei ole yksittäistapauksista, vaan laajasta ilmiöstä, joka vaikuttaa suoraan ulkosuomalaisten mahdollisuuksiin hoitaa heille täysin välttämättömiä asioita Suomessa.

Pankkitili ja sähköinen tunnistautuminen ovat nykypäivänä välttämättömyyspalveluja. Niitä tarvitaan esimerkiksi suomalaisten viranomaisten sähköisiin palveluihin tunnistautumiseen, kiinteistöjen ja muiden omaisuuserien hoitoon, verotukseen, laskujen maksuun sekä perintöasioiden hoitamiseen. Nykytilanteessa ulkosuomalaiset jäävät tosiasiallisesti heikompaan

Kirjallinen kysymys KK 128/2026 vp

asemaan kuin Suomessa asuvat kansalaiset, vaikka kyse on perusoikeuksista ja kansalaisten yhdenvertaisesta kohtelusta. Pankkipalvelujen saatavuuden turvaaminen edellyttää selkeitä ja sitovia linjauksia siitä, että peruspankkipalvelut ja sähköinen tunnistautuminen on taattava myös ulkomailla asuville Suomen kansalaisille riippumatta heidän asuinpaikastaan.

Suomi-Seura on todennut antamassaan lausunnossa, että hallituksen tulisi selvittää, voisivatko kaikki Suomen kansalaiset saada perusmaksutilin asuinpaikasta riippumatta ja antaa pankeille selkeät ohjeet, jotta ulkomailla asumista ei käytettäisi perusteettomasti pankkipalvelujen rajoittamisen syynä. Lisäksi se katsoo, että viranomaisten ja muiden keskeisten toimijoiden yhteistyötä tulisi lisätä ja sähköisen tunnistamisen ongelmat ratkaista kiireellisesti, koska ne ovat välttämättömiä viranomaispalvelujen käyttämiseksi. Suomi-Seura painottaa myös, että rahanpesusääntelyn tulkintoja tulisi yhdenmukaistaa, jotta sääntelyä ei sovellettaisi perusteettomasti palvelujen epäämiseen.

Ulkosuomalaisten pankkipalvelujen ongelmat vaativat selkeitä ja nopeita ratkaisuja. Ulkosuomalaisten yhdenvertainen kohtelu ja heidän perusoikeuksiensa toteutuminen ovat osa suomalaisen yhteiskunnan toimivuutta globaalissa toimintaympäristössä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä edistääkseen sitä, että ulkomailla asuvat Suomen kansalaiset saavat yhdenvertaisesti peruspankkipalvelut ja sähköisen tunnistautumisen ja että ulkosuomalaisten pankkipalveluihin liittyvät ongelmat ratkaistaan ilman viiveitä?

Helsingissä 1.4.2026

Sari Sarkomaa kok